

היום נלמד בעזרת ה':

ראש השנה דף ט

ודמוסיפין מחול על הקודש: הגמרא מבררת מהו המקור שמוסיפין מחול על הקודש מערב שבת וביציאת שבת וכן ביו"ט וכן בשביעית?

בכריש ובקציר תשבות: נאמר 'ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות בכריש ובקציר תשבות' אע"פ שתחילת הפסוק מדבר על שבת, סופו 'בכריש ובקציר תשבות' מדבר על שמיטה, שהרי בשבת לא נאסרו רק מלאכות הקרקע. ולכן סובר רבי עקיבא מכיון שגם על שמיטה אין צורך ללמד שהרי כבר נאמר שעבודות הקרקע אסורות ('שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור וכו') - בא הפסוק ללמדנו על תוספת שביעית - שאסור לחרוש את השדה בערב שביעית לתועלת שביעית (והיינו בשדה אילן), וכן לא לקצור במוצאי שביעית (בשנה שמינית) את התבואה שכבר גדלה שלישי בשביעית מכיון שהיא שייכת לקדושת שביעית. ומשביעית לומדים ('במה מצינו') גם לשבת ויו"ט שמוסיפים מחול על הקודש בכניסתם וביציאתם.

אבל לדעת רבי ישמעאל הפסוק אינו מלמד להוספה מחול על הקודש, אלא ללמד שמצות קצירת העומר דוחה שבת. כי 'בכריש ובקציר תשבות' כן מדבר על שבת, ובא לומר שכמו ש'בכריש' אתה צריך לשבות כי אין לך שום חריש של מצוה, כך גם 'בקציר' אתה צריך לשבות רק מקציר שאינו של מצוה, ולא קציר של העומר שיש מצוה לקצור אותו (גם אם יש כבר עומר קצור מערב שבת).

לדעת רבי ישמעאל לומדים 'שמוסיפין מחול על הקודש' מיום כיפור שהתורה צייתה להתענות בו 'בתשעה לחודש בערב' דבר המהוה סתירה לכאורה האם 'בתשעה' או 'בערב' (-בליל עשירי)?

ת"ר יובל היא: מלבד החובה לשבות ביובל ממלאכות הקרקע כבשמיטה, נאמרו שלושה ציוויים נוספים: לתקוע בשופר ביום כיפור, לשלח את העבדים העבריים לחופשי, להשמיט את הקרקעות חזרה לבעליהן המקוריים. 'והעברת שופר תרועה..

(המשך בדף הבא ↓)

וקדשתם את שנת החמישים שנה, וקראתם דרור בארץ לכל יושביה, יובל היא תהיה לכם, ושבתם איש אל אחוזתו... (יובל היא שנת החמישים... לא תזרעו ולא תקצרו...).' המילים 'יובל היא' מיותרות מכיון שכבר כתוב בתחילת הפסוק 'וקדשתם את שנת החמישים שנה'. מילים אלו באים מצד אחד לרבות מצב שבו גם אם לא יעשו את כל הציוויים הנ"ל - בכל אופן יחול היובל. ומצד שני 'היא' בא למעט שיש דבר שחייבים לעשותו בכדי שיחול היובל ואם לאו אין זה יובל.

לדעת רבי יהודה שילוח העבדים הוא מהותי ליובל, ואילו לדעת רבי יוסי תקיעת שופר. ואילו לדעת חכמים (להלן) שלושת הדברים מעבבים.

רבי יוסי מסביר את שיטתו: א. יתכן מצב בעולם שלא יהיה שום עבד, אך לא יתכן מצב שלא יהיה שופר בעולם. ב. שילוח העבדים אינו תלוי בנו, שהרי יתכן אדם אחד בסוף העולם שלא ישלח את עבדו ואז לא יחול היובל, דבר שלא יתכן לומר. אבל תקיעת שופר מסורה לבית דין למנות אדם שיתקע.

רבי יהודה מסביר את שיטתו: המלים 'יובל היא' סמוכות לשילוח העבדים 'וקראתם דרור' שלפניהן, אבל 'והעברת שופר' נמצא שני שלבים אחורה ו'מקרא אינו נדרש לפני פניו'.

וחכמים מסבירים את שיטתם: מקרא ('יובל היא') נדרש לפניו (דרור) לפני פניו (שילוח עבדים) ולאחריו (ושבתם איש אל אחוזתו).

כמדיר ביה דיירא: מי שדר בכל דירה שהוא רוצה, דהיינו הוא חופשי להסתובב בכל מקום ולהוליך סחורה בכל מקום.

שנה שאין עמה חודשים: בפסוק המדבר על ערלה מוזכרים רק שנים בלי חודשים, ואילו בפסוק המדבר על ניסן מוזכרים שנים וחודשים.

עלתה לו שנה: למנין שנות ערלה - משיגיע א' תשרי. ואסור לקיימן בשביעית: משום מצות תוספת שביעית להוסיף מחול על הקודש.